Raadsvoorstel: Z/23/747661/846398
Onderwerp: **Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2023**

Datum: 7 maart 2023
Portefeuillehouder: Eva Dansen
I&O: 16 maart 2023
Raadsvergadering: 20 april 2023
Opsteller: Strik, Arie
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2023

Voorstel:

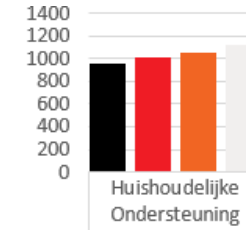
Wij stellen u voor:

1.1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2023 vast te stellen per 1 juni 2023 onder gelijktijdige intrekking van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2020
1.2. De beoordeling van de eigen financiële mogelijkheden bij de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (tijdelijk) mogelijk te maken door wijziging van artikel 4.8;
1.3. Het begrip "arrangement" te laten vervallen in meerdere artikelen binnen de verordening en de toelichting op de verordening
1.4. Artikel 4.7 te wijzigen met aanvullende bepalingen voor woonvoorzieningen
1.5. Artikel 4.10 te wijzigen met aanvullende bepalingen voor sportvoorzieningen

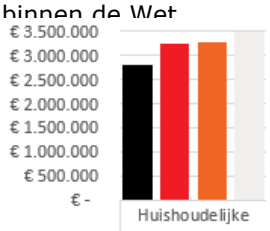
Aanleiding:

Stijging gebruik en uitgaven Huishoudelijke Ondersteuning

De invoering van het abonnementstarief in 2019 heeft maatschappelijke ondersteuning (hierna Wmo) geleid tot een toename van het aantal gebruikers. Dit zien we met name terugkomen bij de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning. Het aantal gebruikers is vanaf 2019 (het ingangsjaar van het abonnementstarief) met bijna 17% toegenomen.
Met de toename van het aantal gebruikers zijn ook de uitgaven voor Huishoudelijke Ondersteuning toegenomen, vanaf 2019 met bijna 25%.
Uit Landelijk onderzoek blijkt dat inwoners uit de hogere inkomensklassen een belangrijk aandeel hebben in de groei van het aantal cliënten.

	Huishoudelijke Ondersteuning
2019	956
2020	1009
2021	1056
2022*	1117

	Huishoudelijke Ondersteuning
2019	€ 2.814.572
2020	€ 3.252.740
2021	€3.290.076
2022*	€ 3.509.473

Wachtlijsten

Afgelopen maanden hebben we verder gezien dat het voor aanbieders steeds moeilijker wordt om Huishoudelijke Ondersteuning te kunnen bieden. Dit heeft kortstondig geleid tot het ontstaan van wachtlijsten.
In samenspraak met aanbieders hebben we beheersmaatregelen getroffen waardoor de meeste aanbieders inmiddels weer kunnen leveren. Op dit moment zijn er geen wachtlijsten, maar er is weinig ruimte tussen vraag en aanbod.

Wetswijziging Wmo per 2025

Volgens planning van het rijk wordt met ingang van 2025 de Wmo aangepast, waardoor het weer mogelijk wordt om voor Huishoudelijke Ondersteuning een inkomensafhankelijke eigen bijdrage te innen.

Over het concept-wetsvoorstel heeft recentelijk een internetconsultatie plaatsgevonden.
Het concept-wetsvoorstel geeft een eerste inzicht hoe de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Huishoudelijke Ondersteuning er uit zou kunnen gaan zien. Hoofdlijn is: inwoners met een inkomen van meer dan 185% van het bruto wettelijk minimumloon betalen straks een aanvullend bedrag boven op de minimum eigen bijdrage van € 19 per maand tot een maximum van € 255 per maand.
Het is onzeker of de wetswijziging daadwerkelijk per 2025 wordt gerealiseerd.

Voorstel tot tijdelijke invoering van een inkomenstoets
De voorgaande context is voor ons aanleiding geweest een voorstel voor te bereiden om de Wmo verordening te wijzigen door het mogelijk maken van een inkomenstoets. Dit maakt het mogelijk om bij de beoordeling van nieuwe aanvragen Huishoudelijke Ondersteuning de eigen financiële mogelijkheden van de aanvrager mee te wegen als onderdeel van de eigen kracht en zelfredzaamheid.

Kern van ons voorstel:
1. Een inkomenstoets voor **nieuwe cliënten** Huishoudelijke Ondersteuning
2. Als norm hanteren we 185% van het bruto wettelijk minimumloon. Hiermee anticiperen op het wetsvoorstel zoals nu bekend is
3. In de verordening wordt aan artikel 4.8 toegevoegd:
   "Bij de beoordeling van de eigen kracht en eigen mogelijkheden worden tevens de eigen financiële mogelijkheden (zelfredzaamheid) meegewogen."
   Verder is de artikelsgewijze toelichting aangepast.
4. De inkomenstoets is een tijdelijke maatregel in afwachting van de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor Huishoudelijke Ondersteuning. Na de invoering hiervan kan de inkomenstoets komen te vervallen.

Ons college stelt een beleidsregel op met het oog op rechtszekerheid voor de inwoners en als werkinstructie voor onze zorgadviseurs. Dit is een collegebevoegdheid, maar het lijkt ons goed om de beleidsregel met u te delen als bijlage bij dit voorstel. Hiermee geven we inzicht hoe de inkomenstoets in de uitvoeringspraktijk werkt.

Verdere wijzigingsvoorstellen
Tekstuele aanpassingen
We maken van de gelegenheid gebruik om enkele aanpassingen aan te brengen in de tekst van de verordening. Heel concreet stellen we u voor om het begrip "arrangement" weg te halen uit de tekst van de verordening. Dit begrip komt terug in meerdere artikelen en de toelichting.

Aanvulling criteria voor woonvoorzieningen
We stellen voor artikel 4.7 (aanvullende criteria voor woonvoorzieningen) te wijzigen door hierin aanvullend op te nemen dat:
- Een voorziening langdurig noodzakelijk dient te zijn
- Er geen aanspraak op een woonvoorziening kan worden gemaakt indien deze betrekking heeft op het treffen van voorzieningen aan hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantiewoningen, recreatiewoningen, kamerverhuur en specifiek op gehandicapten en ouderen gerichte woongebouwen of voorzieningen die bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten meegenomen kunnen worden.
- De aanvraag voor een woonvoorziening wordt geweigerd indien deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen en extra trapleuningen.

We stellen voor artikel 4.10 (aanvullende criteria voor rolstoelvoorzieningen) te wijzigen door hierin aanvullend op te nemen:
- Een cliënt kan voor een sportrolstoel/sportvoorziening in aanmerking komen wanneer hij voornemens is hier langdurig gebruik van te maken en de sportbeoefening zonder deze

voorziening onmogelijk is.
- Een sportrolstoel/sportvoorziening wordt uitsluitend als persoonsgebonden budget verstrekt
- Het college stelt nadere regels waarin de hoogte van het persoonsgebonden budget wordt bepaald.

Beoogd effect:

1. Huishoudelijke Ondersteuning blijft beschikbaar voor financieel kwetsbare inwoners
2. Beperken c.q. voorkomen van wachtlijsten bij Huishoudelijke Ondersteuning
3. Financieel houdbare uitvoering Wmo
4. Transparante regelgeving
5. Een geactualiseerde en vastgestelde Verordening maatschappelijke Ondersteuning gemeente Gorinchem

Argumenten:

1.1. Vaststellen van een verordening is een bevoegdheid van de gemeenteraad
Wijziging van de verordening wordt feitelijk vormgegeven door het vaststellen van een nieuwe verordening onder gelijktijdige intrekking van de bestaande verordening.

1.2.1 Het meewegen van de financiële zelfredzaamheid zal vermoedelijk leiden tot langzamere stijging van de uitgaven voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning.
De verwachting is dat met het invoeren van het onderzoek van de financiële zelfredzaamheid bij een aanvraag voor de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning er vaker een aanvraag zal worden ingediend. Dit zal leiden tot een minder sterke stijging van de uitgaven

1.2.2 De Wmo komt weer meer ten goede aan de mensen waarvoor de Wmo ooit bedoeld was en bedoeld is.
De huidige Wmo 2015 heeft nadrukkelijk het karakter van een wet die bedoeld is om mensen te ondersteunen die dat nodig hebben in het dagelijks leven. Mensen die kwetsbaar en niet zelfredzaam zijn. Een deel van de inwoners die zich na de invoering van het abonnementstarief bij het Wmo loket meldde, regelde voordien de huishoudelijk particulier zelf. Dat veranderde vanaf 2019. Calculerende inwoners hebben sindsdien gebruik gemaakt van de ontstane mogelijkheden.

1.2.3. Beperken van de toegang voor inwoners met een hoger inkomen verlicht de druk op zorgaanbieders en verkleint het risico op het ontstaan van wachtlijsten.
Daarmee blijft Huishoudelijke Ondersteuning beschikbaar voor kwetsbare inwoners die deze Ondersteuning nodig hebben.

1.2.4. Met het invoeren van een inkomenstoets ontmoedigen we het gebruik van Huishoudelijke Ondersteuning op inwoners met hogere inkomens.
Daarmee draagt een inkomenstoets bij aan het eerlijker verdelen van schaarste.

1.3. Wmo voorzieningen worden niet langer verstrekt als arrangement
Het begrip "arrangement" stamt nog uit de tijd dat er sprake was van resultaatgerichte indicering en resultaatgerichte inkoopafspraken. Onder invloed van jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep is resultaatgericht indiceren niet langer toegestaan. Daarom hebben we ervoor gekozen om in onze inkoopafspraken voor zowel Huishoudelijke Ondersteuning als Begeleiding terug te gaan naar inspanningsgerichte financiering met afrekening op basis van daadwerkelijke geleverde uren (PxQ) en niet langer resultaatgericht.

1.4. Met de voorgestelde wijzigingen formuleren we een transparante norm bij de behandeling van aanvragen voor woonvoorzieningen

Daarbij is er geen sprake van een beleidswijziging omdat deze norm nog steeds wordt gehanteerd in de Wmo uitvoeringspraktijk. Voor de herziening van de Wmo verordening in 2015 (decentralisaties) stonden deze bepalingen in de verordening. Deze zijn destijds komen te vervallen in het streven naar "niet meer regels dan noodzakelijk".

1.5. Met de voorgestelde wijzigingen formuleren we een transparante norm bij de behandeling van aanvragen voor sportvoorzieningen
Daarbij is er geen sprake van een beleidswijziging omdat deze norm nog steeds wordt gehanteerd in de Wmo uitvoeringspraktijk. Voor de herziening van de Wmo verordening in 2015 (decentralisaties) stonden deze bepalingen in de verordening. Deze zijn destijds komen te vervallen in het streven naar "niet meer regels dan noodzakelijk".

Risico's:

1.2.1. Een verordening die een inkomenstoets mogelijk maakt, kan voor vernietiging worden voorgedragen.
Het is gemeenten niet toegestaan aan inkomenspolitiek te doen. Dat is voorbehouden aan het rijk. Meerdere gemeenten zijn desondanks overgegaan tot hanteren van een inkomenstoets. De staatssecretaris heeft inmiddels aangegeven geen gebruik te zullen maken van het vernietigingsinstrument.

1.2.2. *Een afwijzende beschikking op basis van een te hoog inkomen en/of het niet mee willen werken aan een inkomensonderzoek levert een juridisch risico op.*
Op juridische gronden zal een dergelijk besluit niet in stand blijven bij bezwaar en beroep. De rechter heeft hier inmiddels een uitspraak over gedaan richting gemeente Goes en gemeente Leusden (zie uitspraken ECLI:NL:RBZWB:2022:904 en zeer recent ECLI:NL:RBMNE:2023:414). Dit betekent dat aanvragers – wanneer zij in bezwaar of beroep gaan – alsnog aanspraak kunnen maken op Huishoudelijke Ondersteuning.

Financiën:

Prognose financieel effect:
Uitgangspunt op basis van ervaringscijfers: 275 nieuwe cliënten gedurende het jaar
19%* van de inwoners van Gorinchem hebben een inkomen > 185% van het bruto wettelijk minimumloon
19% van 275 is 52 nieuwe cliënten gedurende het jaar
Gemiddelde "besparing" op jaarbasis: (50% van 52 cliënten) x 2 uur (gemiddelde omvang indicatie) x 48 weken x € 33 (uurtarief) = € 82.368 besparing per jaar

Bij invoering per 1 juni 2023:
"Besparing 2023": € 48.000 (7/12e x € 82.368)
"Besparing 2024": € 82.350
Totaal indicatief voor anderhalf jaar: € 130.350

De inkomenstoets zal de groei van het aantal cliënten wat afvlakken. Daarmee houden we de kosten beheersbaar (binnen bandbreedten).

* CBS Waar zijn de inkomens het hoogst? (cbs.nl)

Participatie:

Stichting Gorinchems Platform voor Gehandicaptenbeleid adviseert positief ten aanzien van het voornemen tot invoering van een inkomenstoets. Wel vraagt het platform aandacht voor problematische/ overbelaste gezinssituaties. De hardheidsclausule biedt mogelijkheden om dergelijke situaties mee te wegen.
De Wmo Adviesgroep adviseert eveneens positief en doet de suggestie om de VNG te informeren waarbij

de voorgestelde beleidsregel kan dienen als lokaal "goed voorbeeld" in afwachting van een landelijk uniforme regeling.

Communicatie:

1. De adviesorganen worden geïnformeerd over het raadsbesluit
2. Voor de externe communicatie stellen we een persbericht op
3. De informatie op de gemeentelijke website vraagt aanpassing
4. Brieven en beschikkingen richting aanvragers/cliënten behoeven aanpassing
5. De Verordening en Beleidsregels worden gepubliceerd op Overheid.nl en in het digitale gemeenteblad

Duurzaamheid:

N.v.t.

Vervolgproces:

Na vaststelling van het raadsbesluit starten we met de implementatie van de inkomenstoets met beoogde ingangsdatum 1 juni 2023.
De inkomenstoets is een maatregel van tijdelijke aard in afwachting van de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.
Zodra de wetswijzing en ingangsdatum definitief is, vraagt dit opnieuw wijziging van de verordening door uw raad voor dit onderdeel. Gelijktijdig zal het college de Beleidsregel beoordeling financiële zelfredzaamheid bij Wmo maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning 2023 intrekken.

Bijlagen:

1. Verordening maatschappelijke Ondersteuning Gemeente Gorinchem 2023
2. Beleidsregel beoordeling financiële zelfredzaamheid bij Wmo maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning 2023

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 7 maart 2023
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1.1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2023 vast te stellen per 1 juni 2023 onder gelijktijdige intrekking van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gorinchem 2020

1.2. De beoordeling van de eigen financiële mogelijkheden bij de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (tijdelijk) mogelijk te maken door wijziging van artikel 4.8;

1.3. Het begrip "arrangement" te laten vervallen in meerdere artikelen binnen de verordening en de toelichting op de verordening

1.4. Artikel 4.7 te wijzigen met aanvullende bepalingen voor woonvoorzieningen

1.5. Artikel 4.10 te wijzigen met aanvullende bepalingen voor sportvoorzieningen

Aldus besloten in de raadsvergadering van 16 april 2023

Griffier, Voorzitter,